

REVISTA ECONOMICĂ.

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul oficial al „SOLIDARITĂȚII”, asociațiune de institute financiare ea însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

La chestiunea încheierilor anuale.*

— Bilanțurile și dividendele anului 1914. —

Chestiunile cele mai de căpetenie, cu cari suntem chemați a ne ocupa astăzi sunt *chestiunea încheierii conturilor* la băncile noastre cu finea anului curent și *chestiunea profiturilor și dividendelor*, ce vor trebui ori vor putea fi distribuite.

Aceste chestiuni — cum se știe — din cauza împrejurărilor extraordinare, în cari ne aflăm, prezintă o oarecare complicație față de timpurile normale din trecut. Tocmai de aceea ele au preocupat și preocupă în măsură destul de intensivă cercurile de specialitate din întreaga lume economică și trebuie să ne preocupe și pe noi, dat fiind, că băncile noastre, de aici și din acest loc, își așteaptă îndrumările după cari să porceadă — în aceste vremuri grele — la încheierea conturilor, la stabilirea profiturilor și la fixarea dividendelor.

*

Cu privire la prima chestiune cu care deci trebuie să ne ocupăm, *chestiunea încheierii conturilor*, întrebarea de căpetenie, ce trebuie să ne punem va fi, că în împrejurările actuale, cu un moratoriu de o jumătate de an și cu prea puține prospecte pentru o ameliorare în timp apropiat, a situațiunii economice, financiare și politice, este oare cu putință, este bine și folositor a se pregăti bilanțuri, sau nu?

Răspunzând acestei întrebări, unii sunt de părere, că în împrejurările date, pe timp de moratoriu, nu numai că e aproape cu neputință a se face încheieri și bilanțuri reale și corăspunătoare intereselor acționarilor și creditorilor, dar e chiar mai consult a nu se face, pentru a se evita o eventuală devaluare a ace-

* Publicăm în cele următoare câteva părți din raportul secretarului «Solidarității», adresat direcțiunii însoțirii în ședința ei dela 6 Decembrie a. c. în chestiunea importantă a încheierilor și a dividendelor băncilor noastre pe anul curent.

lora dintre valori, cari stau nemijlocit în legătură cu stările excepționale, create prin războiul mondial (efecte publice și private, presiuni în ținuturi devastate și ocupate, legături de afaceri cu firme din statele, cari se găesc cu noi în stare de războiu etc.). In consecință aceștia cer suspendarea obligamentelor de a pregăti și publica bilanțuri și amânarea încheierilor dela finea anului curent pe o epocă ulterioară, fixă sau pendentă de ridicarea moratorului.

Alții, din contră, sunt de părere, că oricât de dificile ar fi stările în cari ne găsim, să se facă încheieri regulate, însă la stabilirea bilanțurilor să se țină seamă de toate circumstanțele, cari pot avea influință asupra valorilor. Și tot ce cer este, ca guvernul să ia anumite dispozițiuni cu privire la fixarea cursurilor pentru efectele fluctuabile.

Intre aceste două extreme de păreri, ca să le numim astfel, s'au mai ivit și altele, pe cari D-voastre desigur le cunoașteți și asupra cărora deci să ni se permită a nu mai insista la acest loc.

Din parte-ne, deși ne-am dat bine seama de influința cea mare a împrejurărilor actuale asupra încheierilor dela finea anului curent și deși am apreciat în mod just motivele serioase ale celor ce au cerut suspendarea obligamentelor de a face bilanțuri, totuși, considerând că teritoriul de activitate al băncilor noastre nu a fost pe nicăiri expus acțiunii armatelor beligerante și considerând că ori câte dificultăți ni-a adus moratoriul, nu ne-a stângenit în activitatea noastră regulată, am reprezentat părerea că *băncile noastre să facă încheieri regulate, însă la stabilirea valorilor să țină necondiționat seamă de toate circumstanțele, cari le-ar putea influința*. In scopul acesta, ne-am simțit îndemnați să pregătim un proiect relativ la o instrucțiune specială pentru pregătirea și censurarea conturilor de încheiere, instrucțiune, în care am făcut obiect de apreciere și măsura până la

care trebuie să ținem seamă la compunerea bilanțurilor de împrejurările extraordinare ale zilelor noastre. Această instrucțiune fiind pertractată și aprobată și de direcțiunea «Solidarității», poate servi de bun îndreptar pentru cele mai multe din băncile noastre.

*

Dar, chestiunea a doua, ce ni-am propus să discutăm, *chestiunea profiturilor și dividendelor* pare a fi și mai importantă ca cea discutată în cele precedente. Chestiunea aceasta — întocmai ca și a încheierilor actuale — încă a fost discutată prin cercurile de specialitate competente. La aceasta însă, atât aderenții încheierilor regulate, cât și cei ai suspendării obligamentelor de a face bilanțuri s'au unit în a concluda, că dividende trebuie să se plătească, dacă nu ca în trecut, cel puțin în măsură mai redusă. Cei dintâi au fost de părere că dividendele să se plătească din profiturile, ce se vor arăta la bilanțuri, iar cei de al doilea — ținând că încheieri nu e consult a se face — au propus, ca dividendele să se anticipeze, în parte, în sarcina profiturilor, ce se vor constata în viitor. Întrebarea de competență este, cum avem să apreciem noi această chestiune și cum să porcedă băncile românești la stabilirea dividendelor?

La noi un lucru este cert. Făcându-se bilanțurile după principiile reale și solide, recomandate în instrucțiunea specială, amintită în cele precedente, profiturile ce se vor arăta, vor fi — desigur — mai reduse ca în trecut. Vor fi mai reduse chiar și acolo, unde nu vor obveni amortizări excepționale, deoarece veniturile brute încasate desigur s'au mai redus, iar rezervele latente recomandăm să se mențină pentru viitor. Ba, nu va trebui să ne mirăm nici de aceea, dacă ici-colo, cu deosebire la băncile mai mici și mai tinere, cari nu au rezerve din trecut și cari deci sunt în o situație mai puțin capabilă de rezistență, nu se vor putea arăta profituri, ori se vor ivi chiar și anumite pierderi! În urmare chestiunea dividendelor va trebui apreciată aproape individual, amăsurat stărilor dela singuraticile noastre bănci. Modesta noastră părere ar fi, *ca băncile să-și încheie bilanțurile după cele mai solide și reale principii, arătând — chiar și acelea cari pot — un profit mai bine mai redus, decât în trecut, îngrijindu-se de rezerve pentru viitor. Iar ce privește dividendele, acestea, să rămână deastădată la dobânda, asigurată prin statutele băncilor, ca dividendă fundamentală sau prima dividendă, dobândă, care de regulă este de cinci procente.* Această dobândă să se socotească dela valoarea nominală a acțiilor, res-

pective — acolo unde s'au făcut urcări de capitaluri cuagio — dela cursul de emisiune, plătit de acționari. În sfârșit suntem de părere, că la acele bănci, unde profitul nu ar acoperi nici această limită de dividendă, să se distribuie mai puțin, eventual profitul să fie transpus în contul anului viitor pentru a fi distribuit mai târziu. Băncile străine — desigur — tot asemenea vor face, ori poate vor fi și mai riguroase la așteptarea acestei chestiuni. Săptămânile trecute ni-a fost dat să vedem, cum unele întreprinderi foarte solid fondate, cu profituri mai mari ca în trecut, n'au distribuit mai mult ca 5% dividendă, față de 10—20% ori chiar și mai mult din trecut.

A urmă și noi astfel, ni-se impune mai mult ca la orișicare alte întreprinderi, dat fiind ca soliditatea, prevederea și resignarea au fost și în trecut principiile noastre călăuzitoare, principii pe cari azi trebuie să le ținem înaintea ochilor în măsură îndoită. *I. I. L.*

Dela „Solidaritatea“.

— Ședința plenară a direcțiunii. —

Direcțiunea „Solidarității“, s'a întrunit în ședința plenară, Duminecă în 6 l. crt. în Sibiu. Au participat la această ședință d-nii *Sava Raicu, Dr. Coriolan Pap, Ioan F. Negruiu, Dominic Rațiu Constantin Popp* și secretarul însoțirii *I. I. Lăpădatu*. Având în vedere obiectul important relativ la încheierile și dividendele anului curent, pertractat în această ședință, a fost invitat și a participat la desbaterile ei și d-nul *Iosif Lissai*, șef-contabilul „Albinei“. Ședința a fost prezidată și condusă — în lipsa d-lui Parteniu Cosma — de d-nul vice-președinte *Sava Raicu*.

Obiectele mai importante raportate și desbătute în această ședință au fost:

I. S'au luat sub revizie trei *deciziuni mai importante* din trecut și anume chestiunea de reorganizare a biroului „Solidarității“, chestiunea însoțirilor sătești și chestiunea activării parțiale a biroului de informațiuni și comisuni — și s'a decis să se amâne executarea pe timpuri mai prielnice.

II. Dintre mai multe institute, cari au cerut să fie acceptate ca *membrii la «Solidaritatea»*, a fost primită numai banca «*Concordia*» din *Gherla*.

III. S'a prezentat *raportul secretarului «Solidarității» cu privire la încheierile și dividendele anului curent*, raport care se publică în alt loc al acestei reviste. În legătură cu raportul acesta s'a stabilit o instrucțiune specială pentru pregătirea și censurarea conturilor de încheiere, care deasemenea se publică în corpul acestei reviste și s'a adus următoarea deciziune:

I. Întrucât din partea guvernului țării nu s'ar suspenda în mod obligator îndatorirea de a face încheieri pe anul curent la bănci, *institutele noastre să pregătească și stabilească bilanțuri anuale și conturi de profit și pierderi după cele mai solide și reale principii*, în care scop se recomandă în atențiunea celor

interesați instrucțiunea pentru pregătirea și cenzurarea conturilor de încheiere, publicată de biroul „Solidarității“.

II. *Ca profituri să se stabilească și să se distribuie numai acele sume, cari vor rezulta după considerarea tuturor amortizărilor și după menținerea posibilă a rezervelor latente din trecut, ca rezerve pentru eventualele dubioase, cari la încheierile de acum nu se vor putea constata în mod cert și*

III. *Ca dividendă să se distribuie de astădată numai dobânda stabilită în statutele institutelor noastre ca dividenda fundamentală (de regulă 5%), socotită după valoarea nominală a acțiilor, respective după valoarea cursului de emisiune, satorită pentru acționari la ultima urcare a capitalului societar. Dacă însă la anumite institute profiturile nu ar acoperi o astfel de dividendă și n'ar exista nici fonduri de rezervă cu destinațiune expresă pentru întregirea dividendei la dobânda numită mai sus, se va distribui o dividendă mai redusă, respective — ceea ce ar fi și mai recomandabil — profiturile se vor trece în conturile anului viitor.*

IV. Considerând că mulți dintre *revizorii experți* sunt mobilizați și că numărul lor s'a redus tocmai acum când băncile au mai mare nevoie de serviciile lor, direcțiunea a autorizat biroul „Solidarității“, ca în mod excepțional, de astădată, să poată delega și pe alți funcționari și specialiști de pe la băncile noastre să facă revizuri.

V. În chestia acțiunii „Solidarității“ pentru adunarea unei sume de la bănci în *favorul școlii comerciale din Brașov* s'a raportat, că s'a subscris suma de *Cor. 94.840* —, care însă se va întregi fără greutate la *Cor. 100.000*. În anul acesta s'a încasat peste *Cor. 30.000*, urmând a se încasa — la începutul anului viitor — și cotizațiile de pe 1915 în sumă de *Cor. 28.000*. Ambele aceste sume se vor predă la primăvara Eforiei școlare din Brașov pentru trebuințele zidirii noului edificiu școlar.

VI. S'au mai prezentat și discutat *diferite chestiuni administrative* de interes pentru „Solidaritatea“.

Hotărârea cu privire la încheierile anuale și dividende nu se va mai comunica și în special băncilor noastre. Sunt rugate să o ia la cunoștință pe această cale, împreună cu instrucțiunea pentru cenzurarea conturilor de încheiere.

Instrucțiuni

pentru

pregătirea și cenzurarea conturilor de încheiere: bilanț anual și contul profit și pierdere.

Condițiunile de căpetenie ale conturilor de încheiere, special ale bilanțului anual, căci acesta este contul principal, sunt, să fie real și solid. Și un bilanț va fi real și solid, când pozițiile, ce le cuprinde (active și pasive) corăspund cu starea faptică a singuraticelor părți de avere și datorie ale întreprinderii, când din active se va elimina tot ce e dubiu și în pasive se vor lua toate angajamentele existente și când profitul va fi dedus fără sforțări, înțelegem fără a-l arăta urcat în mod meșteșugit.

Avem convingerea, că la băncile noastre românești s'au făcut totdeauna bilanțuri reale și solide. Cu toate acestea considerând împrejurările extraordinare, create prin complicațiunile războiului mondial, cari ne ating și pe noi și pe instituțiunile noastre și având în vedere, că nu este datorință mai mare pentru

membrii direcțiunilor și ai comitetelor de supraveghiere ca aceea de a se îngriji și a se convinge înșiși, ca bilanțele ce le subscriu, de fapt să fie reale și solide, credem că e o datorință a însoțirii noastre să arete celorce au întreaga răspundere a legii, procedurile de urmat la pregătirea și stabilirea conturilor de încheiere. Zicem anume la pregătirea și stabilirea conturilor de încheiere, pentru că numai acela va putea stabili cu competență un bilanț, care a luat parte, cunoaște și e convins că lucrările, pe baza cărora se stabilește el, sunt exacte și reprezintă fidel starea întreprinderii. Tocmai deaceia indigitările ce urmăm a da, le vom deosebi în două părți: unele vor privi lucrările pregătitoare de încheiere și altele vor arăta cum se stabilesc lucrările de încheiere în legătură și pe baza acestor lucrări pregătitoare. În urmă apoi vom spune câteva cuvinte și cu privire la măsura în care trebuie să luăm în considerare împrejurările prezente extraordinare la încheierea bilanțelor.

Pentru a înțelege mai bine lucrările, lăsăm să urmeze titlurile, cari de regulă obvin într'un bilanț. Ele sunt:

I. La active.

1. Banii per cassa, bonuri la Cassa de păstrare postală, în Giro-Conto (la Banca Austro-Ungară) eventual și la alte bănci.
2. Efecte publice (efecte de stat, scrisuri fonciare, acții etc.)
3. Imprumuturi (cambiale, cambiale cu acoperire ipotecară, ipotecare, lombard, Cont curent etc.)
4. Realități.
5. Mobiliar.
6. Interesele restante și cele anticipate de reescont și
7. Diverse conturi debitoare (anticipațiuni de bani etc.)

II. La pasive.

1. Capital social.
2. Fondurile de rezervă (general, special, de pensuni, cultural etc.)
3. Depuneri.
4. Reescont.
5. Imprumuturi ipotecare cedate.
6. Imprumuturi de lombard, Cont curent etc.
7. Depozite de cassa.
8. Interese anticipate.
9. Diverși creditorii (chirii anticipate, cauțiuni etc.) și
10. Profitul curat.

Incheierea acestor conturi la băncile noastre se face — aproape fără excepție — la 31 Decembrie a fiecărui an, iar cenzurarea lor urmează numai mai târziu, când aceste lucrări de încheiere (extrase, inventare etc.) sunt terminate.

Pentruca membrii direcțiunilor și ai comitetelor de supraveghiere să fie orientați în lucrările de încheiere, va fi bine ca prin bunăînțelegere, câte unul-doi, sau împărțiți în grupe — să participe și să verifice aceste lucrări. Astfel ce privește

I.

Lucrările pregătitoare de încheiere

va fi bine

1. ca la 31 Decembrie când se face încheierea cassei să asiste, să stabilească și să confirme: saldul de bani gata precum și toate valorile (efecte etc.) cari se vor afla în aceea zi în cassa societății;

2. când se pregătesc ori când se termină inventarele de împrumuturi, membrii direcțiunii și ai comitetului de supraveghiere, împărțiți în grupe, să controleze dacă cambiile arătate în inventar consună cu cele din portofoliu, respective cu saldurile împrumuturilor de ipotecă, lombard, Cont-curent etc. din cărțile speciale secundare; dacă în decursul acestei controle ar întâlni pretensiuni, după părerea lor, dubii, de timp îndelungat restante, neacoperite îndeajuns sau din alt motiv excepționabile, să le însemneze și să le facă obiect de discuție cu cei chieși, hotărînd dacă și întrucât pot fi luate aceste la inventar;

3. Relativ la realități să se convingă, dacă acele sunt luate în prețul lor adevărat; tot asemenea și pe al cui nume? dacă inventarul mobilierului e complet și cu amortizările obicinuite și în fine

4. La interesele restante etc. și la diversele conturi debitoare să cerceteze în amănunt toate pozițiile din cari se compun; să cerceteze dacă interesele restante (cari de altfel e bine să se elimineze total) sunt de fapt socotite pe timpul și maximul cu etalonul admis de lege; dacă anticipațiunile, ce s'au dat sunt justificate și acoperite și întrucât s'ar afla poziții de excepționat, să le facă obiect de discuție cu organele competente hotărînd asupra lor.

Trecând după acestea la pozițiile pasive, se recomandă

1. Dacă capitalul social nu ar fi complet vărsat, să controleze consemnarea restanțierilor cu conturile de plătiri ale acționarilor, ce nu și-au solvit încă acțiunile lor, iar cu privire la fondurile de rezervă să cerceteze dacă aceste au fost alimentate cu toate acele sume, cari pe baza statutelor, regulamentelor și hotărîrile valide, urmează a se trece la singuraticile fonduri;

2. Inventarele de depuneri, reescont, împrumuturi ipotecare cedate, de lombard, cont curent etc. deasemenea au să fie controlate dacă consună cu conturile singuraticice din cărțile speciale secundare; la depuneri să facă probe și cu privire la aceia dacă interesele sunt exact calculate, iar la reescont dacă de fapt cambiile reescontate și cu cele aflătoare în potofolii dau suma escontului activ;

3. Depozitele de csasă să fie examinate nu numai dacă de fapt există, ci și dacă ridicările făcute sunt justificate, iar pozițiile rămase în adevăr sunt de-o astfel de natură că la ziua încheierii nu s'au putut contă;

4. Interesele anticipate să fie controlate — prin probe suficiente — dacă sunt bine calculate, pe timp corăspunzător și cu etalonul de fapt încasat. În fine ce privește

5. Contul diverși creditori, acesta deasemenea are să se examineze după natura singuraticilor poziții din care se compune; și aci, ca și la depozite, să se caute dacă sumele sunt justificate.

Peste tot, ce privește extrasele și inventarele să se facă probe și cu privire la sumarea lor.

Când toate aceste lucrări sunt terminate, membrii direcțiunii respective ai comitetelor de supraveghiere, cari au participat la controlarea lor, au a le verifică prin subscriere.

Terminate lucrările pregătitoare de încheiere, dacă și contabilitatea e în ordine, urmează

II.

Censurarea conturilor de încheiere.

La censurarea conturilor de încheiere — special la bilanțul anual — are să se observe ca fiecare cont să fie justificat, nu numai cu saldul din maestru, ci

și cu extrase, inventare etc. Censurarea se face astfel că singuraticicele poziții se confruntă cu saldurile din maestru și cu extrasul respective inventarul corăspunzător. Astfel banii în număr cu coala de cassă dela ziua încheierii; bonul dela Cassa de păstrare postală cu extrasul de cont al acesteia; cel din giroconto, cu «Contrabuch»-ul dela Banca Austro-Ungară și celelalte eventuale bonuri la bănci, cu extrasele de conturi ale acestora; împrumuturile, realitățile, mobilierul, conturile debitoare diverse, depunerile etc., cu inventarele lor. Când controla tuturor conturilor e terminată urmează stabilirea profitului, care dacă interesele anticipate și eventual restante (acestea, recomandăm să fie eliminate, ori, cel puțin, reduse la minimul posibil) sunt exact și normal calculate și dacă amortizările necesare s'au făcut pe de-antregul, rezultă ca sald între active și pasive.

Ce privește — după toate acestea — contul profit și perdere, acesta de regulă se censurează cu saldurile din maestru. Cu toate acestea trebuie stăruit ca cel puțin despre spese (salare, bani de quartir, regie etc.) să se facă și extrase, indicându-se în titlii separați persoanele cari au primit respective titlurile sub cari s'au cheltuit aceste spese. Tot asemenea să se facă consemnarea despre venitele speciale, cum sunt chirii, arânzi etc. în sfârșit dările încă trebuiesc justificate.

Când conturile de încheiere sunt censurate după normele arătate în cele precedente, ele pot să fie subscribe cu deplină încrederea de cei legal responsabili pentru exactitatea, realitatea și soliditatea lor. În clauzula de subscriere are să constate și aceea că aceste conturi sunt și exacte și nu numai în consonanță cu cărțile.

E o recerință esențială, că la censurarea conturilor de încheiere, extrasele și inventarele etc. să fie în consonanță întru toate cu saldurile din maestru. Uneori însă se arată totuși diferențe. Aceste trebuiesc eruate și în o stare normală de lucruri, ele se găsesc ușor. Cu toate acestea se poate întâmplă ca câteodată diferențele aceste să nu se poată eruă așa iute și îndeosebi să nu se poată eruă până la terminul când bilanțul trebuie publicat. În asemenea cazuri, dacă diferențele nu sunt mari, conturile se pot încheia și eruarea se continuă după încheiere. La toată întâmplarea e consult ca în caz de diferențe între extrase, inventare etc. și saldurile de maestru să se considere sumele prin cari profitul bilanțului să rămână mai bine mai mic. Astfel dacă este vorba de o poziție activă, e bine să se ia în bilanț suma cea mai mică între cele două diferențe și viceversa dacă e vorba de o poziție pasivă.

Despre censurarea conturilor de încheiere are a se luă proces verbal în ședința direcțiunii și a comitetului de supraveghiere. Procesul verbal are să cuprindă declarații categorice, dacă pozițiile conturilor de încheiere consună cu saldurile corăspunzătoare din maestru și cu sumele extraselor respective inventarelor; în caz de diferențe, acestea au să fie arătate la procesul verbal cu suma în care diferă și direcțiunea va luă dispozițiuni și va stabili un timp oarecare, până când aceste diferențe să fie eruate. Suma activelor și pasivelor de asemenea va fi făcută evident în procesul verbal; tot asemenea și profitul ce s'a stabilit.

III.

Considerațiuni excepționale.

În cele precedente am arătat instrucțiunile de urmat la stabilirea și censurarea conturilor de în-

cheere: bilanțul anual și contul de profit și pierdere — pentru împrejurări normale.

Imprejurările extraordinare prin cari trecem de prezent în urma complicațiilor de tot felul, create prin războiul mondial, complicațiuni cari au o deosebită influință și asupra băncilor, ne impun, natural ca în anul acesta, la încheierea conturilor să ținem seamă și de aceste influințe și să le considerăm în măsură potrivită. Ne impun, ca la inventarizarea valorilor, activelor îndeosebi, să fim cu o și mai mare precauțiune ca în trecut, firește fără însă a cădea în exagerări și a ne devalvă înșine propriile valori. În acest scop trebuie multă precauțiune, dar în același timp și încredere în viitor. — Pentru orientare dăm următoarele lămuriri:

1. *La efectele publice* (obligații de stat, scrisuri fonciare, acții etc.) fără îndoială în cursul și valoarea lor se va constata o oarecare depresiune față de trecut. Cu toate acestea la inventar efectele se vor putea lua cu cursul ce se va stabili prin factorii competenți, respective — cele ce nu au curs — cu valoarea ce au avut-o la ultimul bilanț, eventual în prețul de cumpărare.

2. *Imprumuturile cambiale* (personale). Natural la acestea garanția de până acum ușor poate suferi modificări, întru cât e vorbă de atari obligați cambiali, cari au căzut în războiu sau au devenit invalizi și nu mai au altă avere. De acestia însă pe la băncile noastre — cari au de regulă împrumuturi țărănești — vor fi mai puține. Iar la împrumuturile țărănești, chiar dacă unul sau altul dintre obligați vor fi suferit în urma războiului, rămân averile lor resp. rămân ceilalți obligați, cari vor prelua datoriile. Astfel stând lucrurile, amortizări se vor face numai în acele pretensiuni, la cari pe urma debitorilor căzuți sau nenorociți, nu a mai rămas avere resp. nu mai sunt alții obligați, cari să poată garanta pretensiunile.

3. *Imprumuturile cambiale cu acoperire hipotecară și cele hipotecare*, la acestea, credem, e suficient dacă censurarea se face ca în timpuri normale. Obiecțiunea că azi realitățile nu mai au valoarea care au avut-o înaintea războiului — poate fi justă, însă deocamdată nu e motiv să fie considerată la inventarizarea împrumuturilor. Nu, pentru că chiar și cu preț mai scăzut, realitățile hipotecate — dat fiind că împrumuturile s'au acordat numai până la $\frac{1}{2}$ maximul $\frac{3}{4}$ a valorii acestor realități — acoper pretensiunile băncilor. Dar apoi realitățile, după războiu, desigur vor avea o apăsare mai favorabilă.

4. *Imprumuturile de lombard și Cont-Curent* vor fi censurate ca și până acum, întru cât au acoperire de efecte sau ipoteci. Dacă au însă numai garanții personale (cele de Cont-Curent) cad sub aceeași apăsare ca și împrumuturile cambiale personale.

5. *Realitățile* deasemenea se pot lua cu prețul lor din bilanțul precedent respective cu prețul de cumpărare, natural, întrucât acest preț la timpul său a fost real, ori întrucât în realități nu au obvenit astfel de schimbări, devalvări, cari să fie evident, că le deteriorează valoarea. În acest din urmă caz, se vor lua cu un preț corespunzător redus.

6. *Mobilierul* se va lua cu amortizările obișnuite în trecut.

7. *Interesele restante de împrumuturi și anticipații de reescont*, recomandăm să nu se ia la inventar, nici chiar dacă din cauza împrejurărilor extraordinare, ar urmă să se facă în pretensiuni atari a-

mortizări încât aceste ar consuma în parte sau total venitul. E bine ca din ele să se facă rezervă pentru eventualele amortizări, cari la încheierile de acum nu se vor putea stabili în mod cert.

8. *Conturile diverse*: anticipațiuni etc. se vor lua numai dacă e vorba de pretensiuni de fapt și sigur incassabile.

PREȚURILE MAXIME.

II.

Ordinațiunea ministerului reg. ung.

Nr. 8681—1914 M. P., cu privire la regularea preparării și punerii în circulație a făinei de grâu, săcară, orz și porumb, destinată pentru consumația obștească.

§ 1. Întreprinderile de morărit, cari macină anumită făină pentru vânzare, pot să facă din grâu, săcară, orz și porumb, feluri de făină numai de calitatea designată în §§ 2 și 5 și pentru durata acestei ordinațiuni pot să ieie angajamente cu privire la făina din aceste soiuri de bucate numai privitor la furnizarea soiurilor de făină de calitatea aici stabilită. Totuș pe baza contractelor încheiate înainte de 13 Noemvrie 1914 pot să furnizeze din calitatea stipulată în contract cantitățile de făină de furnizat până inclusiv 7 Decemvrie 1914 și a pune în vânzare din proviziile sale existente până la aceeași zi.

Fiindcă cu începere dela ziua intrării în vigoare a acestei ordinațiuni este permis să se producă din grâu, săcară, orz și ovăș numai soiurile de făină de calitatea normată în această ordinațiune, întreprinzătorii de mori și în genere și alții pot, după 7 Decemvrie 1914, să deie, să vândă sau în alt mod să pună în comerț numai soiuri de făină de această calitate.

§ 2. În morile, în cari se prelucra diferite soiuri de făină, grâul se va măcina cel mult până la 80% și se pot prepara numai următoarele trei soiuri de făină:

1. *Făină fină pentru copt* până cel mult la 15% din cantitatea totală a măcinșului de produs de calitate, care corespunde calității nula, ce se întrebuințează azi; în această cantitate de făină sunt a se computa cel mult 2% ale grișului măcinat eventual din moară.

2. *Făină de întrebuințat la fiert* până la 15% din cantitatea totală a măcinșului de produs, care nu poate fi mai dură, decât făina notată până acum cu Nr. 2.

3. *Făină de pâne de o calitate* din restul ca tității pentru făina de produs.

Întreprinderile de morărit, cari produc numai o calitate de făină (Gleichmehl), sunt obligate să macine grâul până la 85%.

Făina de grâu normată în punctele 2 și 3 ale alineatului prim din § 1 și în alineatul următor se poate pune în vânzare liberă numai amestecată cu unul din următoarele surogate de făină pentru pâne, și anume:

1. Făina de întrebuințat la fiert normată în punct 2 alineatul 1 § 2 amestecată cu 30% din cvantul total al amestecului de făină ce e de produs.

2. Făina de pâne normată în punct 3, alineatul 1 din § 2 al acestei ordinațiuni și făina de o calitate (Gleichmehl) normată în alineatul ultim al acestui paragraf numai amestecată cu 33% din cvantul total al amestecului de făină ce e de produs sau amestecată

cu 30% din întreg cuantul amestecului de făină ce e de produs, constătătoare din făina de porumb, de carfoți sau orez (nu însă făină de orez pentru nutreț).

Din adausele sau surogatele de făină pentru pâne numite mai sus se pot întrebuiți pentru amestecare împreună cel mult două; în cazul unui astfel de amestec evantul întreg al adausului de făină de pâne ce se întrebuițează trebuie să fie 30% din amestecul de făină ce e a se produce.

Amestecurile de făină stabilite în acești paragrafi se pot face amestecându-se bucatele ce sunt de măcinat sau amestecându-se singuraticile soiuri de făină, ce au fost măcinate deosebit.

§ 4. Din săcară este a se produce făină de o calitate, corespunsătoare la cel puțin 82% a cantității măcinate, care, de asemenea, se poate pune în vânzare numai amestecată cu adausurile de făină de pâne normată în § 3 conform împrejurărilor normate acolo.

Făina de grâu se poate mesteca cu făina de seară după plac; o astfel de amestecătură însă se poate pune de asemenea în vânzare numai amestecată cu adausurile de făină de pâne normate în § 3 conform împrejurărilor hotărâte acolo.

§ 5. Din orz este a se produce făină de o calitate corespunsătoare la cel mult 70% a cantității măcinate.

Din făina de porumb se poate întrebuiți la amestecare numai făină de o astfel de calitate, care a fost produsă din porumb uscat după subtragerea a cel puțin 19% din tăritele ce conține.

§ 6. Întreprinderilor de morărit, cari nu pot să facă amestecul de făină din rezonuri comerciale ministrul de comerț poate să le conceadă, în mod excepțional și până la revocarea concesiunii, să poată vinde singuraticile soiuri de făină altor întreprinderi de făină sau altor întreprinderi industriale cari prelucră făina — însă la nici un caz pentru comerțul de comision sau pentru consumul nemijlocit.

Întreprinderea industrială care are să prelucere mai departe, poate, de asemenea, să pună în vânzare făina procurată în modul arătat numai amestecată în modul stabilit în §§ 3 și 4 ai acestei ordinațiuni.

O astfel de concesiune este supusă deosebitei controle a autorităților industriale.

§ 7. Ministrul de comerț stabilește dispozițiile cu privire la controla opreliștei hotărârilor ce se cuprind în paragrafi premergători, în înțelegere cu ministrul de agricultură și el poate să îndatoreze întreprinderile de morărit a purta spre acest scop liste despre primirea și predarea mărfurilor.

§ 8. Amestecul de făină stabilit în înțelesul acestei ordinațiuni... — fie el în saci sau în altfel de împachetare — se va vinde întotdeauna numai sub numirea de „făină amestecată“ și arătând proporția amestecului.

§ 9. Această ordinațiune nu se referă la furnisările pentru administrația militară.

De asemenea nu se referă dispozițiile acestei ordinațiuni, cu privire la îndatorirea amestecului cu surrogat de făină pentru pâne, nici la măcinatul particulelor.

§ 10. Neobservarea dispozițiilor acestei ordinațiuni cu privire la producerea, amestecul sau punerea în vânzare a făinei, ori cu privire la măsurile stabilite în scopul controlului, constituie contravenție și, întrucât fapta nu merită o pedeapsă mai grea, se va pedepsi cu arest până la 15 zile și cu o pedeapsă în bani până la K 200.

§ 11. Făina nula, ce întreprinderile de morărit au avut-o în depozit pentru vânzare deja la 25 Noembrie 1914, o pot vinde liber și după 7 Decembrie 1914. Băcanii și peste tot micii comercianți pot să-și vândă proviziile lor de făină de grâu curat și săcară, și fără amestec de surogate pentru pâne, până inclusiv 24 Decembrie 1914.

§ 12. Cu privire la punerea în circulație a făinei de grâu și săcară provenită din alte țări ministrul de comerț poate să permită abateri.

§ 13. Cu intrarea în vigoare a acestei ordinațiuni își pierde puterea ordinațiunea ministrului regal ung. Nr. 8317--1914 M. P. dela 8 Noembrie 1914.

§ 14. Această ordinațiune intră în vigoare cu data zilei în care a fost publicată și are valoare pentru întreg teritoriul Țărilor de sub coroana ungară.

Budapesta, în 28 Noembrie 1911.

Conte Stefan Tissa m. p.,
ministru prezid. reg. ung.

III.

Ordinațiunea minist. de com. reg. ung.

Nr. 84,204 1914, cu privire la executarea ordinațiunii ministrului reg. ung. emisă sub Nr. 8,317/1914 a. c. pentru regularea procurării și punerii în circulație a făinei de grâu și săcară destinată pentru consumul obștesc.

Fiecare moară, care nu se ocupă exclusiv cu măcinatul pentru plată, este obligată a purta dela 26 Noembrie 1914 astfel de însemnări, din cari să se vadă calitatea de grâu și produse de măcinat procurate pentru prelucrare, de asemenea, încât se produc mai multe soiuri de făină, cantitățile făinei fine de copt, de întrebuițat la fiert, pentru pâne și de nutreț, tăratele și rămășițele, vândute resp. expediate, iar în cazul că se produce numai făină de o calitate, cantitatea vândută resp. expedită a acesteia, a tăratelelor și resturilor.

Pentru cerealele și produsele de măcinat, cari așteaptă să fie prelucrate, mai departe pentru proviziile de produse de măcinat, cari nu au fost expediate până la 25 Noembrie a. c., trebuie să se poarte un conspect de provizii, în care să se noteze cantitatea cerealelor destinate pentru prelucrare și a produselor măcinate, a celor destinate pentru vânzare, afară de aceea și după calitatea lor. Cantitatea de cereale și produse de măcinat procurate pentru a fi așezate în depozit în scop de a fi prelucrate se vor înscrie în rubrica primă a cadastrului (scontrului de mărfuri). Cantitatea de cereale ce se va procura după inventarierea proviziilor va trebui introdusă deosebit după soiul lor, mai departe și cantitatea produselor măcinate, dupăcum au fost așezate în magazin, va trebui introdusă în cadastru continuativ, notând ziua, în care au fost așezate. La cadastru sunt a se alătură toate documentele (fracturile, socotelile etc.) ce se referă la proviziile respective. Un post, care nu se poate astfel documenta, nu are loc în cadastru... Dacă anumite cereale sau produse de măcinat din depozit nu se prelucră în moară, ci se dau pentru alte scopuri, aceasta trebuie să se facă evident prin un document. Bucatele scoase din depozit pentru a fi măcinate trebuie introduse cu data zilei, după soiul și cantitatea lor, într'un registru anume pentru măcinat. Cantitatea produselor măcinate și a resturilor se vor introduce în rubricile destinate pentru ele, după calitate și în procente. Morile,

cari amestecă diferitele soiuri de cereale, sunt îndatorate a purta un registru deosebit și spre acest scop, din care să se vadă ce fel de făină amestecată a produs, greutatea ca și referințele de amestecare. Fiecare produs măcinat, destinat pentru vânzare sau pentru expediare trebuie introdus în un al patrulea registru, astfel, ca în oricare moment să se poată constata proviziile, cari stau la dispoziție pentru scopurile numite. Când produsul măcinat a fost transportat din

magazin, trebuie notat în registru și prin un document dovedit, unde și pe a cui adresă a fost expedit.

Asupra modului cum e de a se face controla cu privire la dispozițiile prevăzute în această ordinațiune voi hotărî din caz în caz.

Budapesta, în 27 Noemvrie 1914.

Baron Ioan Harkányi m. p.
ministru de comerț reg. ung.

Prețurile maxime ale cerealelor și făinei în com. Sibiiu.

Comisia constituită în sensul ordinațiunii ministeriale Nr. 8682/914 publicată și de noi în Nr. pre-

cedent al revistei, a stabilit prețurile maxime pentru orașele și cercurile pretoriale din comitat precum urmează:

Orașele și cercurile	Grâu	Săcară	Orz	Porumb	Făină fină de grâu	Făină de grâu pentru fiert	Făină de grâu pentru pâne	Făină de o calitate	Făină de săcară	Făină de orz	Făină de porumb
Orașul Sibiiu . . . K	40.—	28.—	25.—	21.—	67.—	63.—	46·96	48·80	37·88	39·39	30·45
Sebeșul-săsesc „	39.—	28.—	26.—	21.—	65·32	61·42	45·80	47·68	37·88	41·02	30·45
Cercul Cisnădie . . „	39.—	28.—	25.—	21.—	65·32	61·42	45·80	47·68	37·88	39·39	30·45
„ Sibiiu . . . „	38.—	27.—	23.—	21.—	63·65	59·85	44·61	46·36	36·53	36·29	30·45
„ Sebeșul-săsesc „	38.—	27.—	25.—	21.—	63·65	59·85	44·61	46·36	36·53	39·39	30·45
„ Săliștei . . . „	40.—	28.—	25.—	21.—	67.—	63.—	46·96	48·80	37·88	39·39	30·45
„ Mercurea . . . „	38.—	29.—	25.—	21.—	63·65	59·85	44·61	46·36	39·23	39·39	30·45
„ Noerichiu . . . „	38.—	27.—	25.—	21.—	63·65	59·85	44·61	46·36	36·53	39·39	30·45

Notă. Prețurile sunt socotite după maza metrică.

Această hotărîre a fost publicată în «Foaia oficială a comitatului Sibiiu» dela 5 De-

cembrie 1914 și a intrat în vigoare la 10 Decembrie 1914.

Războiul mondial.

După comunicarea făcută Academiei franceze de Paul Leroy-Beaulieu, vestit economist francez, asupra chestiunilor economice în legătură cu războiul mondial de față, proporția numerică a neamului omenesc, care formează națiunile ce participă la războiu se prezintă astfel:

Grupul prim de națiuni beligerante, al Triplei-Întelegeri și al aderenților săi, reprezintă o populațiune de 321.459,000, aparținătoare la 7 națiuni și anume

Rusia cu	171.059,000
Francia cu	39.601,000
Belgia cu	7.428,000
Englittera cu	45.370,000
Serbia cu	4.500,000
Muntenegru cu	516,000
Iaponia cu	52.985,000

locuitori.

Grupul al doilea îl formează:

Germania cu	66.500,000
Austro-Ungaria cu	49.437,000

în total 115.937,000 locuitori.

Mai iau parte la războiu locuitorii din posesiunile

Franciei cu	12.000,000
Coloniile-Britanice cu	25.000,000
Indiile-Britanice cu	320.000,000
Diferite alte colonii cu	60.000,000

locuitori.

Total 417.000.000 locuitori, cari cu cele două sume principale de mai înainte dau 854.000,000 ființe omenești, cari în oarecare măsură iau parte la războiul prezent, adică mai mult de jumătate din întreg neamul omenesc, al cărui număr este evaluat la 1,700.000,000.

Dacă luăm în considerare și țările neutre, cari sunt silite să stee și ele gata de războiu, anume:

Italia cu	35.000,000
România cu	7.500,000
Elveția cu	3.700,000
Olanda cu	5.800,000

locuitori, avem al patrulea grup de state, în total cu 52.000,000 locuitori, cari sunt înarmate și ele. În chipul acesta numărul locuitorilor din statele înarmate se ridică la 906.000,000, adică mai mult de jumătate din neamul omenesc.

De aici rezultă că numărul combatanților în războiul actual se urcă la zeci de milioane, deoarece vârsta mijlocie, între 18—50 de ani, este apraope în întregime angajată în luptă.

Bazat pe experiențe constatate, că războiul actual poate să dureze mult timp.

Nici lipsită de puterile de lucru ale bărbaților din vârsta cea mai viguroasă, o națiune nu-și suspendă lucrările. Aceste se săvârșesc de cătră femei, bătrâni, tineri (juni și fete) și copii. Astfel lucrările neapărat necesare, mai ales cele ce privesc producerea lucrurilor de nutremânt, totuș se săvârșesc, adevărat, că mai cu zăbavă și mai defectuos, dar se fac.

Popoarele din Balcani au putut răbda un războiu îndelungat, fără a se da legate de mâni și picioare; cu atât mai mult vor putea să reziste popoarele cu o civilizație mai înaintată, cari au mai multe rezerve și pot aduce alimente și din afară, căci comerțul exterior nu poate fi suprimat cu totul, mai ales pentru popoarele cu mări libere pentru ele.

Mai rău o vor duce statele beligerante, cari vor fi blocate. Dar se ajută și ele, pentru că clasele cele mai bogate își reduc și trebuie să-și reducă trebuințele lor la minim; de altă parte statele beligerante se ajută, importând din statele neutre. Răul ar fi la culme, dacă, prelungindu-se războiul, ar fi blocate cu totul și statele neutre și dacă ar fi nimicite flotele unui grup din statele beligerante.

Pericolul e la culme, când moralul unei armate beligerante a perit înainte de a fi sleit forțele economice și fizice ale națiunii.

Paul Leroy-Beaulieu, crede că dacă luptele decizive nu-i pun capăt mai curând, războiul actual poate să țină 6—7 luni, poate și mai mult și că învingerea va fi a Triplei înțelegeri.*

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 11 Decembrie 1914.

Cu toate detragerile mari de numărare provocate de subscripțiunea la împrumutul de războiu, situația pieței interne de bani este destul de favorabilă și se observă o oarecare abundență de bani. Aceasta a și avut efectul de a reduce discontul în Viena pentru material de prima bonitate la $3\frac{7}{8}\%$ — 4% , iar în Budapesta la $4\frac{1}{2}\%$ — $4\frac{3}{8}\%$.

În piața externă de bani situația este în general neschimbată. Discontul privat a cotate în Berlin $5\frac{1}{8}\%$ — 5% , iar în London $2\frac{3}{4}\%$.

LEGISLAȚIUNE.

Intregirea art. de lege LXIII:1912 asupra măsurilor excepționale pentru caz de războiu. Guvernul a prezentat parlamentului, întrunit în zilele trecute, un proiect de lege despre întregirea art. de lege LXVIII:1912 asupra măsurilor excepționale pentru caz de războiu.

Dintre întregirile proiectate sunt de interes pentru băncile noastre, *dispozițiile asupra dreptului comercial*, cuprinse în § 13 al proiectului.

* La 3 Octombrie, precum se știe, Turcia nu intrase încă în acțiune și atunci nu se putea avea în vedere pericolul celor peste 220.000.000 suflete, aparținătoare *Islamismului*. Această împrejurare, cum și alte circumstanțe, ce pot să intervină în favorul Germaniei și Austro-Ungariei, pot, firește, să tragă dungă peste socoteala economistului francez.

Conform acestui § ministerul este autorizat a stabili fața de comercianți și societăți comerciale, privitor la obligamentele lor de caracter general și în special, în ce privește obligamentul de a compune inventarul, bilanțul și contul profit și pierdere, a convoca și ținea adunarea generală la societăți pe acții, a distribui profitul și a plăti dividendă — abateri dela normele de drept și statutele în vigoare.

CRONICĂ.

Necrolog. Nicolae Pârvu, secretarul «Căsei de păstrare» în Miercurea, cadet în rezervă, a murit moarte de erou pe câmpul de războiu din Nord.

— **Daniil Mușa**, membru în direcțiunea institutului «Corvineana» din Hunedoara, a decedat la 3 Decembrie n. 1914.

Băncile noastre și împrumutul de războiu. Din împrumutul de războiu ungar s'au mai scris la băncile noastre, pe lângă sumele publicate în numărul nostru trecut, următoarele sume:

la „Agricola“, Hunedoara	K	15,800.—
„Banca Popor.“, Arpaș	„	2,900.—
„Crișana“, Brad . . .	„	11,850.—
„Patria“, Blaj . . .	„	133,050.—
„Șoimul“, Uioara . . .	„	3,000.—
„Vatra“, Cluj . . .	„	16,000.—

182,600.—

Transport din Nr. trecut K 1.876,600.—

Total . . K 2.059,200.—

Rugăm și pe celelalte bănci ale noastre să ne comunice sumele scrise la ele sau detruse dela ele în scopul împrumutului de războiu.

„Păstorul“ institut de credit și de economii sociale pe acții sub liquidare în Timișoara și-a publicat zilele trecute bilanțul ultim, încheiat la 31 Decembrie 1913. Bilanțul prezintă față de pasivele de K 1.030,511'65, active în sumă de K 921,558'56, se încheie deci cu o pierdere de K 108,953. Pozițiile mai însemnate ale pasivelor, afară de capital social de K 300,000, sunt Rezervele cu K 31.209. Depunerile spre fructificare în sumă de K 438,086 și Reescontul de K 233,203. Intre active figurează Cambiile cu K 249,160, Cambiile cu acoperire ipotecară cu K 409,620 și Imobiliile cu K 142,927.

Contul Profit și Pierdere prezintă cheltuieli de K 343,585, între cari și K 140,754 pretensiuni amortizate, față de cari veniturile se cifrează cu K 234,632'83.

SUMAR.

La chestiunea încheierilor anuale. — Dela „Solidaritatea“. — Instrucțiuni pentru censurarea conturilor de încheiere. — II Ordinațiunea ministr. reg. ung. — III. Ordinațiunea ministr. de comerț reg. ung. — Prețurile maxime ale cerealelor și făinei în comit. Sibiu. — Războiul mondial. — Revista financiară: Situațiunea. — Legislațiune: Intregirea art. de lege LXIII:1912. — Cronică: Necrolog, Băncile noastre și împrumutul de războiu, «Păstorul».